[2019] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1101

ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਬ-ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਫੰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ.

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਿਡ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5821) 24 ਜੁਲਾਈ, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਐਕਟ, 1952: ਐਸ. ਐਸ. 7-ਏ, 2 (ਐੱਫ)-ਕਰਮਚਾਰੀ-ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ-ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕੰਪਨੀ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਚਾ ਮਾਲ-ਫੈਬਰਿਕ, ਧਾਗਾ, ਬਟਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ-ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂ/ਐੱਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2(f)-ਆਯੋਜਿਤਃ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਯੂ/ਐਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ। 2(f) ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ-ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਸਿਲਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ-ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2(f)-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ।

ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

1.1 ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਐਕਟ, 1952 ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 6.8] [1112-ਸੀ-ਡੀ]

422: [2012] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 363; ਦ ਡੇਲੀ ਪਾਰਟੈਪ ਬਨਾਮ ਦ ਖੇਤਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 90: [1998] 2 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 482-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.2 ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 6.1,6.9] [1107-ਡੀ-ਈ; 1112-ਈ-ਐੱਫ]

1.3 ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਪੜਾ, ਧਾਗਾ, ਬਟਨ ਆਦਿ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ, ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਯਾਨੀ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਸਿਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 6.2,3,6.7] [1107-ਈ-ਐਚ; 1108-ਏ; 1112-ਬੀ

498 : [1974] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 747; ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਟੇਲਰਸ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ॥, ਯੂ. ਪੀ., ਲਖਨਊ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1983) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 464

- ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

1.4 ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੈਡੀਮੇਡ ਕੱਪੜੇ ਉਦਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 6.9] [1112-ਐੱਫ]

1.5 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8] [1113-ਜੀ]

ਸੀ.ਈ.ਐਸ.ਸੀ. ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਅਤੇ ਓਰਸ। (1992) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 441: [1991] ੨ ਪੂਰਕ ॥ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ। ਸੀ. ਆਰ. 267-ਗ਼ੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1974] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 747 ਨੇ ਪੈਰਾ 6,4 (1983) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 464 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 6,5 [1985] 3 ਸਪੱਲ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 55 ਪੈਰਾ 6.6 [1985] 3 ਸਪਲਿਊ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 55 ਪੈਰਾ 6,6 [2012] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 363 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰਾ 6.8 [1998] 2 ਸਪੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 482 ਪੈਰਾ 6.8 [1991] 2 ਸਪੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 267 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪੈਰਾ 7

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5821 1993 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1615 ਵਿੱਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 27.04.2012 ਤੋਂ

ਆਰ. ਆਰ. ਰਾਜੇਸ਼, ਬ੍ਰਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਨੂਪ ਕੰਦਰੀ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 1993 ਦੇ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 1615 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
2. ਉਹ ਪਿਛੋਕੜ ਤੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ
    2.1 ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਮਰਾਠਵਾੜਾ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਉੱਦਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਐਕਟ, 1952 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.2 ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼, ਇਸ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਰਾਠਵਾੜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੈਡੀਮੇਡ ਕੱਪੜੇ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ, ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਲਾਈ, ਸਿਲਾਈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

2.3 ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ, ਧਾਗੇ, ਬਟਨ ਆਦਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਸਿਲਾਈ ਏ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

2.4 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪ-ਖੇਤਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 1988-89 ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਸ਼ੀਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਡੇ ਡੈਬਿਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 41 ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ

2.5 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

2.6 ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੋ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

2.7 ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮਿਤੀ 19.04.1993 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਈਪੀਐੱਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। 15,97,087-ਨਵੰਬਰ, 1979 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ, 1991 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.8 ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 1993 ਦਾ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 1615 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 27.04.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਤੀ 19.04.1993 ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

2.9 . ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। 4. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਆਰ. ਰਾਜੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੀ. ਐੱਮ. ਪਟੇਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. 1 ਇਹ ਦਲੀਲ

ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

5. ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੂਪ ਕੰਦਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਮਾਲਕ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਤਹਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਕੇਂਦਰਾਂ' ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

6. ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਛੋਟਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈਃ

“(ਐੱਫ) "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ, ਹੱਥੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

(i) ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

(ਇੱਕ ਅਪ੍ਰੈਂਟਿਸ ਵਜੋਂ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਪ੍ਰੈਂਟਿਸ ਐਕਟ, 1961 (1961 ਦਾ 52) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਅਪ੍ਰੈਂਟਿਸ ਨਹੀਂ;

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

6.1 ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

6.2 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਪੜਾ, ਧਾਗਾ, ਬਟਨ ਆਦਿ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ, ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਯਾਨੀ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

6.3 ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਾਮੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

6.4 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਟੇਲਰਿੰਗ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਓਰਸ. 2 ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ

ਹਿਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀਸ ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਮੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ) ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (14) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

“35. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਤੱਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

6.5 ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਟੇਲਰਸ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ।।, ਯੂ. ਪੀ., ਲਖਊ ਅਤੇ ਹੋਰ 3 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

“5. ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਪੀਸ ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਟੁਕੜੇ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ

ਲੱਖਾਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਕਾਮੇ ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਕਾਮੇ' ਸਮੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਿਧੀ। ਟੁਕੜੇ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭੁਗਤਾਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਢੰਗ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕਮੁੱਠ ਸਮਰਪਣ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮਾਲਕ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਟੈਸਟ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਟੇਲਰਿੰਗ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ। ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. (1973) ਆਈ. ਆਈ. ਐੱਲ. ਐੱਲ. ਜੇ. 495 ਐੱਸ. ਸੀ. ਮੀਥਿਊ, ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਟਿਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਟੈਸਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਖੋਜ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਣ ਤੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅੰਤਮ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੇ ਇਹ ਮਾਲਕ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟੁਕੜੇ ਦੀ ਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਾਸਟਰ ਸੇਵਕ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਟੈਸਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

6.6 ਮੈਸਰਜ਼ ਪੀ. ਐੱਮ. ਪਟੇਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਜਾਂ, 4 ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿਃ

“8. ... ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਇੱਕ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ, ਹੱਥੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ” ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ

ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹ ਬੀੜ੍ਹੀਆਂ ਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜ੍ਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਤੰਗ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

10. ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਕਾਮੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ੍ਹੀਂਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਹੁਨਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਘਰੇਲੂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੀੜ੍ਹੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ

ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਦਾ ਤੱਤ

ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਟੈਸਟ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

6.7 ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

6.8 ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਜ਼ਦੂਰ। 5 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਾਮ ਖੇਤਰੀ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 6 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਃ

“9. ... ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ”

ਇਸ ਲਈ, ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇ।

6.9 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਮੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਹਿਲਾ

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਰਾਠਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੈਡੀਮੇਡ ਕੱਪੜੇ ਉਦਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ.ਈ.ਐਸ.ਸੀ. ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਅਤੇ ਓਰਸ। (1992) 1 ਐਸ. ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

> “14. ... ਪਾਠ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੀ 'ਨਿਗਰਾਨੀ' ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ' ਕੰਮ '' ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕੰਮ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਨੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਮ ਕਾਰਜ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇੰਨੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੰਮ ਦੇ ਹਰ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਕੱਲੇ ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਦੋਵਾਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ। ਜਦੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਾਲਕ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਚਾਨਕ, ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (9) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (9) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਨਿਗਰਾਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਈਪੀਐੱਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਨਿਗਰਾਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀ. ਐੱਮ. ਪਟੇਲ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਨਿਗਰਾਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਈ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਫ.) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 8. ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਤੀ 19.04.1993 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 1 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate